

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

РИСУНОК

Програма
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I-II рівнів акредитації

Спеціальність “Образотворче та
декоративно-прикладне мистецтво”
Спеціалізація “Декоративно-прикладне мистецтво”

Київ – 2006

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

РИСУНОК

Програма
для вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво”

Спеціалізація
“Декоративно-прикладне мистецтво”

Київ 2006

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України

РИСУНОК

Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–II рівнів акредитації. – Київ: “Фірма “ІНКОС”, 2006 – 24 ст.

Укладачі:	О. І. Гнилицька, В. П. Єресько – викладачі ОКЗ “Лозівське училище культури і мистецтв”
Рецензенти:	В. І. Тимошевський – доцент, зав. сектором УДПМ і графіки художньо-графічного факультету Харківського державного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди М. Ф. Сердюк – викладач ОКЗ “Харківське художнє училище”
Відповідальний за випуск	Т. Ф. Стронько
Редактор	Л. М. Трачук

© Гнилицька О.І., Єресько В. П., 2006
© Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв, 2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс рисунка разом з іншими предметами образотворчого циклу складає основу художньої освіти студентів художнього відділення училища культури.

Курс рисунка вивчається студентами на протязі чотирьох років.

Задача курсу – забезпечити вчителя образотворчого мистецтва професійними вміннями і навиками, формувати його художню культуру та повною мірою підготувати до навчання в вищих навчальних закладах.

Зміст курсу рисунка входить виконання довгострокових і короткострокових завдань різними матеріалами.

На кожному занятті викладач повинен чітко сформулювати навчальні цілі і задачі, розкрити шляхи їх виконання і добиватись від студентів їх виконання. Необхідне свідоме відношення студентів до навчання і до кожного завдання.

Велике значення має самостійна робота над домашніми завданнями, яка ставить за мету привчити студентів до щоденного малювання, що сприяє активному розвитку їх образотворчих навичок.

Крім практичного курсу рисунка, програма передбачає теоретичне вивчення матеріалу, де вивчаються основні закони образотворчої граматики і правила малювання.

Програма з курсу рисунка ставить перед собою декілька завдань:

1. Дати загальну художню творчу основу для підготовки художника-педагога, який може вирішувати різні творчі та педагогічні завдання.
2. Допомогати підготовці студента у виконанні конкретних творів декоративно-прикладного мистецтва та станкової композиції.

Методичні вказівки

На I курсі студенти знайомляться з матеріалами, основними законами образотворчої граматики, перспективних скорочень, пропорційних відношень, цілісного бачення натури, вчать умінь компоувати на аркуші. На I курсі студенти повинні вміти добиватись предметно-просторової схожості натури і рисунка, розуміти характер і конструкцію моделі, застосовувати теоретичні основи рисунка в рішенні практичних задач, відчувати красу і гармонію.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

І курс

Всього – 78 год.
Практичні – 78 год.
Самостійні – 70 год.

I семестр (36 год. практи. + 30 год. самот.)

Тема 1.	Вступ. Мета і завдання предмету “Рисунок”	(2 год.)
Тема 2.	Послідовність виконання рисунка	(2 год.)
Тема 3.	Конструктивний рисунок геометричних предметів.	(4 год.)
Тема 4.	Тональний рисунок геометричних предметів.	(6 год.)
Тема 5.	Тональний рисунок кулі	(4 год.)
Тема 6.	Тональний рисунок натюрморту з простих предметів	(8 год.)
Тема 7.	Рисунок геометричного орнаменту	(10 год.)
Самостійна робота		
1)	12 тональних градацій	(4 год.)
2)	Лінійно-конструктивні замальовки	(4 год.)
3)	Начерки постаті людини	(6 год.)
4)	Тональний рисунок натюрморту з побутових предметів	(16 год.)

Диф. залік

II семестр (42 год. практи. + 35 год. самот.)

Тема 8.	Тональний рисунок натюрморту з простих побутових предметів	(8 год.)
Тема 9.	Рисунок рослинного орнаменту	(6 год.)
Тема 10.	Конструктивний рисунок капітелі	(14 год.)
Тема 11.	Конструктивний рисунок великого за розміром натюрморту	(14 год.)
Самостійна робота		
1)	Начерки великих предметів	(10 год.)

На II курсі навчання – початок знайомства з зображенням голови людини та вивчення черепа, м'язів голови, її лінійно-конструктивне рисування, моделювання об'єму. Ускладнюються задачі з передачі лінійно-конструктивного малюнка, з техніки малюнка, посилюється самостійність студентів у постановці натури. Приділяється багато уваги самостійній роботі.

Головним напрямком III курсу є зображення людини у відповідності до законів пластичної анатомії і перспективи. Вивчення законів образотворчої грамоти проводиться на складніших об'єктах: голові людини, постаті людини, постаті людини в інтер'єрі.

На IV курсі студенти повинні розвинути і закріпити навички в передачі натури реалістично. Вміти передавати матеріальність, фактуру, освітлення; удосконалювати передачу світлотіньових градацій, передачі плановості та перспективи.

На початку занять в кожній підгрупі викладач повинен викласти свої вимоги до організації роботи в майстерні, основні правила поведінки на уроках рисунка, правила роботи з натурщиком і докласти зусиль до їх виконання.

Студенти усіх курсів повинні мати альбом для начерків і замальовок.

На період літніх канікул рекомендується студентам домашнє завдання.

РОЗПОДІЛ ГОДИН ПО КУРСАХ І СЕМЕСТРАХ

Курс / Семестр / Кількість годин		Само-стійні	Індиві-дуальні	Всього	Форма контролю
I	1	36	–	78	Залік
	2	42	–		Залік
II	3	64	–	148	Іспит
	4	84	–		Залік
III	5	64	–	144	Іспит
	6	105	–		Залік
IV	7	96	–	186	Іспит
	8	90	8		Держ. іспит

- 2) Начерки постаті людини (9 год.)
 3) Тональний рисунок різного за матеріалами та тоном натюрморту (14 год.)
Диф. залік.

2 курс

Всього – 148 год.
 Практичні – 148 год.
 Самостійні – 80 год.

III семестр (64 год. практик. + 36 год. самост.)

- Тема 12. Загальний курс навчання в III семестрі (2 год.)
 Тема 13. Череп людини (обрубковка) (14 год.)
 Тема 14. Обрубковка голови людини (16 год.)
 Тема 15. Частини обличчя (16 год.)
 Тема 16. Гіпсова голова (екорше) (16 год.)
 Самостійна робота:
 1) Частини обличчя – вухо (6 год.)
 2) Замальовки голови людини (8 год.)
 3) Череп людини у двох положеннях (22 год.)
Іспит

IV семестр (84 год. практик. + 44 год. самост.)

- Тема 17. Технічні засоби рисунка та їх значення для передання виразності форм в процесі методичної роботи над рисунком голови людини (2 год.)
 Тема 18. Гіпсова голови людини (чоловіча) (22 год.)
 Тема 19. Гіпсова голова людини (жіноча) (24 год.)
 Тема 20. Голова у двох поворотах (жива) (12 год.)

Тема 21. Гіпсова голова людини (освітлена) (24 год.)

Самостійна робота:

- 1) Голова людини (жива) (24 год.)
 2) Автопортрет (20 год.)
Диф. залік.

3 курс

Всього – 144 год.
 Практичні – 144 год.
 Самостійні – 90 год.

V семестр (64 год. практик. + 40 год. самост.)

Тема 22. Загальний курс навчання на V семестрі, знання анатомії голови та фігури людини: пропорції, пластика і технічні засоби виконання

- (4 год.)
 Тема 23. Голова людини (чоловіча) (жива) (18 год.)
 Тема 24. Жива голова (жіноча) (16 год.)
 Тема 25. Голова живої людини з плечовим поясом (16 год.)
 Тема 26. Торс живої людини з руками (12 год.)
 Самостійна робота:
 1) Екорше напівфігури (гіпс) (20 год.)
 2) Гіпсова фігура людини (антична) (20 год.)

Іспит.

VI семестр (84 год. практик. + 50 год. самост.)

- Тема 27. Загальний курс навчання на 6 семестрі. Перехід до фігури людини, взаємозв'язок частин тіла, цільне бачення фігури, розуміння конструкції. (2 год.)
 Тема 28. Замальовки оголеної жіночої фігури в різних положеннях. (22 год.)
 Тема 29. Зображення скелета та живої натури. (20 год.)

Тема 30. Оголена фігура людини (чоловіча)	(24 год.)
Тема 31. Оголена фігура живої людини	(16 год.)
Самостійна робота:	
1) Гіпсова фігура людини (антична чоловіча)	(25 год.)
2) Копія античної фігури людини з рисунків великих майстрів	(25 год.)
Диф. залік.	

4 курс

Всього – 186 год.
 Практичні – 186 год.
 Самостійні – 137 год.
 Індивідуальні – 8 год.

VII семестр (96 год. практик. + 80 год. самост.)

Тема 32. Загальний курс навчання на VII семестрі. Більш глибоке вивчення фігури, вміння працювати м'якими матеріалами, начерки та замальовки різними матеріалами.

(6 год.)

Тема 33. Оголена фігура людини	(30 год.)
Тема 34. Фігура в національному костюмі в інтер'єрі	(30 год.)
Тема 35. Оголена фігура в активному русі (сидяча)	(30 год.)

Самостійна робота:

1) Фігура людини в активному русі (одягнена)	(40 год.)
2) Копія двофігурної композиції з рисунків великих майстрів	(40 год.)

Іспит.

VIII семестр (90 год. + 57 год. самостійні)

Тема 36. Загальний курс навчання на VIII семестрі. Вивчення підготовчого рисунка, перенос рисунку в картина. Портрет людини та образність в рисунку.

(6 год.)

Тема 37. Одягнена фігура в інтер'єрі	(24 год.)
Тема 38. Портрет з руками	(24 год.)
Тема 39. Рисунок одягненої натури	(36 год.)
Самостійна робота:	
1) Замальовки двофігурної композиції	(27 год.)
2) Автопортрет на весь зріст	(30 год.)
Державний іспит	

ЗМІСТ КУРСУ З ПРЕДМЕТА “РИСУНОК”

1 курс

Практичні – 78 год.
Самостійні – 65 год.

I семестр (36 год практи. + 30 год. самостійних)

Тема 1. Вступ. Мета завдання предмету “Рисунок”. Поняття площинності та просторовості. Колір у рисунку і границі його використання вказаних двох принципів зображення. Матеріал рисунка (лекція).

(2 год.)

Тема 2. Послідовність виконання рисунка: лінійно-конструктивний; лінійно-конструктивний з легкою підробкою тоном, тональний. Об’єм і простір у рисунку. Засоби рисунка: лінія, риска, тон. Лінійна та повітряна перспектива.

Практичне заняття: Вправи на проведення ліній, різних за характером. Штриховка в академічному рисунку (1/2 листа, олівець).

(2 год.)

Тема 3. Конструктивний рисунок геометричних предметів (куб, піраміда, циліндр). Лінія горизонту, перспектива, точка сходження, точка зору. Конструкція предметів.

Практичне заняття: виконати рисунок олівцем, передати просторово-перспективне скорочення. Вміння конструктивно зображати предмет (1/4 листа).

(4 год.)

Тема 4. Тональний рисунок геометричних предметів (куб, піраміда, циліндр), освітлений. Послідовність рисування. Тон. Світло, тінь власна, тінь падаюча, напівтінь, рефлекс.

Практичні заняття: композиційне розміщення на аркуші трьох геометричних предметів; конструктивна побудова форми кожного просторовими лініями. Передача об’єму тоном (формат 1/2 аркуша, олівець).

(6 год.)

Тема 5. Тональний рисунок кулі (освітленої). Поглиблення знань законів перспективи, предметної площини, взаємна перпендикулярність осьових, розподілення світлотіні на кулі.

Практичні заняття: Виконати рисунок кулі олівцем, передати об’єм лінійно і тонально; передати просторовість освітленої кулі (формат 1/2 аркуша).

(4 год.)

Тема 6. Тональний рисунок натюрморту з простих предметів (освітлений).

Практичні заняття: Виконати тональний рисунок олівцем простих за формою предметів. Передати просторовість, тон кольорових предметів. Композиційне розміщення предметів в форматі, конструктивна побудова предметів, передача пропорцій, їх симетричності. Засобами тону передача об’єму предметів, їх положення в просторі (формат 1/2 аркуша).

(8 год.)

Тема 7. Рисунок геометричного орнаменту (освітлений). Компонівка зображення на аркуші. Лінія горизонту та її вплив на побудову орнаменту. Знаходження геометричного центра орнаменту та його характерних точок. Симетричність формотворення. Основні правила роботи олівцем над гіпсовими моделями.

Практичні заняття: Навчити конструктивно-просторово рисувати орнамент у постановці, легка проробка тоном (передача освітленості) (формат 1/2 аркуша, олівець).

(10 год.)

Самостійна робота:

- 1) виконати 12 тональних градацій академічною штриховою; (4 год.)
- 2) виконати лінійно-конструктивні замальовки паралелепіпеда в різних положеннях (1/4 аркуша, олівець); (4 год.)
- 3) начерки постаті людини (1/16 арк., м’які матеріали); (6 год.)
- 4) тональний рисунок натюрморту з побутових предметів (ускладнений, освітлений). Методична послідовність роботи над рисунком. Цілісне бачення натюрморту.

Практичні заняття: Вміння вести тональний рисунок. Просторове бачення в тональному рисунку. Композиція натюрморту, конструктивна побудова предметів. Передача простору лінійно і тоном (1/2 аркуша, олівець).

(16 год.)

Диф. залік.

1 курс

II семестр (42 год. практи. + 35 год. самот.)

Тема 8. Тональний рисунок натюрморту з простих побутових предметів (освітлений). Методична послідовність ведення рисунка.

Практичні заняття: Повторення пройденого в I семестрі: конструктивність, пропорційність, тон в освітленому натюрморті (формат 1/2 аркуша).

(8 год.)

Тема 9. Рисунок рослинного освітленого орнаменту (гіпс). Орнамент і його місце в мистецтві.

Практичні заняття: Вміти будувати несиметричну форму, конструктивність з умовною тональністю (1/2 аркуша, олівець).

(6 год.)

Тема 10. Конструктивний рисунок капітелі (освітленої). Стадії малювання капітелі: композиційне розміщення на аркуші паперу, аналіз об'ємних форм, лінійно-конструктивна побудова, світлотіньові відношення.

Практичні заняття: Навчитися будувати складну, різноплощинну форму. Конструкція та просторовість у зображенні капітелі (формат 1/2 аркуша, олівець).

(14 год.)

Тема 11. Конструктивний рисунок великого за розміром натюрморту (можливо фрагмент інтер'єру), освітлений.

Практичні заняття: Перейти до зображення великих предметів, вміння закомпонувати у форматі великі форми, конструкція та просторовість, перспективне скорочення (формат 1/2 аркушів, олівець).

(14 год.)

Самотійна робота:

1) начерки і замальовки великих предметів

(10 год.)

2) начерки і замальовки постаті людини

(9 год.)

3) тональний рисунок різного за матеріалами та тоном натюрморту (освітленого). Передача матеріальності. Тональні відношення

Практичні заняття: Вміти працювати з різними фактурами та різними за тоном предметами, взаємовідношення між предметами, просторовість, тон (формат 1/2 аркуша, вугіль, соус).

(14 год.)

Залік. Перегляд

2 курс (всього 148 год.)

III семестр (64 год. практи. + 36 год. самот.)

Тема 12. Загальний курс навчання у III семестрі; знання анатомії голови, конструкція, пропорції, пластика і технічні засоби виконання (лекція).

(2 год.)

Тема 13. Обрубковка черепа людини. Обрубковка черепа. Вивчення основних великих площин голови, їх конструктивних особливостей.

Практичні заняття: Виконати лінійно-конструктивний рисунок обрубковки черепа в двох поворотах. Тональний рисунок з врахуванням композиційного розташування на аркуші, осьова лінія обличчя і паралельне рисування (формат 1/2 аркуша, олівець).

(14 год.)

Тема 14. Обрубковка голови людини. Вивчення конструктивних особливостей голови, пропорції, аналіз формоутворення.

Практичні заняття: виконати лінійно-конструктивний рисунок з легкою проробкою тоном (формат 1/2 аркуша, олівець).

(16 год.)

Тема 15. Частини обличчя. Рисунок частин обличчя. Композиція в аркуші частин обличчя – носа, губ, ока, вуха; пропорції, тональний аналіз.

Практичне завдання: виконати рисунок носа, губ, ока; звернути увагу на взаємовідношення частин обличчя (формат 1/2 аркуша, олівець).

(16 год.)

Тема 16. Гіпсова голова (екорше). Послідовність роботи над рисунком, компоновка, пропорції, симетричність.

Практичне завдання: виконати лінійно-конструктивний рисунок з проробкою тоном гіпсової голови екорше, вивчення м'язів і взаємозв'язку між ними. Тональний аналіз (формат 1/2 аркуша, олівець).

(16 год.)

Самостійна робота:

1) рисунок частин обличчя: вухо (6 год.)

2) замальовки голови людини в різних положеннях.

(8 год.)

3) череп людини у двох положеннях (22 год.)

Перегляд. Диф. залік

2 курс

IV семестр (84 год практи. + 44 самост.)

Тема 17. Технічні засоби рисунка та їх значення для передачі виразності форм у процесі методичної роботи над рисунком голови людини (лекція).

(2 год.)

Тема 18. Гіпсова голова людини (чоловіча). Вивчення моделі. Рисунок від "великого до часткового і від часткового до великого".

Практичне завдання: виконати рисунок чоловічої голови. Компонувка в аркуші, вивчення конструкції і характеру голови.

(22 год.)

Тема 19. Гіпсова голова (жіноча). Вивчення особливості голови, композиційне розміщення голови. Виявлення форми голови і її деталей тоном.

Практичне завдання: виконати рисунок гіпсової голови з проробкою тоном (формат 1/2 аркуша, олівець).

(24 год.)

Тема 20. Голова у двох поворотах (жива)

Кращі зразки реалістичного мистецтва портретного жанру.

Практичне заняття: виконати два короткочасних рисунки голови людини у двох поворотах (формат 1/2 аркуша, олівець).

(12 год.)

Тема 21. Голова людини (гіпсова). Композиція в аркуші, побудова голови, характерні особливості, тональний аналіз.

Практичні заняття: виконати тональний рисунок голови гіпсової людини з урахуванням освітлення. Образно-пластичні характеристики моделі, передати матеріальні якості голови (формат 1/2 арк., олівець).

(24 год.)

Самостійна робота:

1) рисунок живої голови людини (20 год.)

2) виконати автопортрет графічними матеріалами

(24 год.)

Іспит.

3 курс

V семестр (64 год практи. + 40 год. самост.)

Тема 22. Загальний курс навчання на V семестрі, знання анатомії фігури людини; форма, конструкція, пропорції, пластика і технічні засоби виконання.

Практичні заняття: Начерки з натури фігури людини в різних поворотах (формат 1/8 арк., вугіль).

(4 год.)

Тема 23. Голова людини (чоловіча жива). Конструктивний рисунок. Моделювання об'єму тоном.

Практичні заняття: виконати лінійно-конструктивний рисунок живої голови та її тональне вирішення (формат 1/2 аркуша, олівець)

(18 год.)

Тема 24. Жива голова (жіноча). Компонувка в аркуші. Аналіз натури. Закони перспективи в побудові голови.

Практичні заняття: виконати конструктивний рисунок за законами перспективи живої голови з тональним моделюванням форми (формат 1/2 аркуша, олівець).

(16 год.)

Тема 25. Голова живої людини з плечовим поясом. Композиція в аркуші. Побудова голови. Характерні особливості. Тональний аналіз.

Практичні заняття: виконати конструктивний рисунок голови з плечовим поясом з умовно-тональним моделюванням форм, уміння komponувати в аркуші (формат 1/2 арк., олівець).

(16 год.)

Тема 26. Торс живої людини з руками (півфігура сидяча, освітлена). Закономірності конструктивної побудови людського тіла. Опорні точки. Взаємне розміщення частин тіла.

Практичні завдання: виконати конструктивно-тональний рисунок торса людини з руками з легким моделюванням форм, уміння компонувати в аркуші (1/2 аркуша, олівець).

(12 год.)

Самостійна робота:

1) екорше напівфігури (гіпс) (20 год)

2) гіпсова фігура людини (антична) (20 год)

Іспит.

3 курс

VI семестр (84 год. + 50 год. самостійні)

Тема 27. Загальний курс навчання на 6 семестрі. Перехід до фігури людини, взаємозв'язок частин тіла, цільне бачення і розуміння конструкції фігури (лекція).

(2 год.)

Тема 28. Замальовки оголеної жіночої фігури в різних положеннях.

Практичні заняття: виконати конструктивно-тональний рисунок з легким моделюванням форм фігури (акцент на кістяк і рівновагу), анатомічний взаємозв'язок всіх частин тіла (формат 1/2 арк., олівець).

(22 год.)

Тема 29. Зображення скелета і живої натури.

Практичні заняття: виконати три замальовки в різних поворотах для анатомічного аналізу фігури людини, рисунок конструктивний з умовним зображенням скелета як основи конструкції. Скелет і фігура в одному повороті (форм. 1/2 арк., олівець).

(20 год.)

Тема 30. Оголена фігура живої людини (чоловіча).

Конструктивна будова фігури людини. Взаємозв'язок всіх частин тіла. Композиція в аркуші. Тональний аналіз форм.

Практичні заняття: виконати конструктивний рисунок оголеної фігури людини з тональним аналізом форм, закомпонувати в аркуші (формат – аркуш, олівець).

(24 год.)

Тема 31. Оголена фігура живої людини.

Закріплення основних навиків побудови постаті.

Практичні заняття: виконати лінійно-конструктивний рисунок постаті з тональним аналізом форми. Закріплення вміння конструктивної будови фігури

(16 год.)

Самостійна робота:

1) Копія фігури людини з рисунків великих майстрів.

(25 год.)

2) Гіпсова фігура людини (антична).

(25 год.)

Диф. залік.

4 курс

Всього – 186 год.

Практичні – 186 год.

Самостійні – 137 год.

Індивідуальні – 8 год.

VII семестр (96 год. + 80 год. самостійні)

Тема 32. Загальний курс навчання на VII семестрі, більш глибоке вивчення фігури людини, вміння працювати м'якими матеріалами, начерки та замальовки різними матеріалами (лекція).

Практичні заняття: начерки фігури людини в різних положеннях м'якими матеріалами.

(6 год.)

Тема 33. Оголена фігура людини

Практичні заняття: виконати тональний рисунок постаті живої людини м'яким матеріалом (вугіль, сангіна, соус). Звернути увагу на контур і активність тону (формат 1/2 аркуша).

(36 год.)

Тема 34. Фігура людини сидяча в національному костюмі в інтер'єрі. Композиція в аркуші. Розподіл основних тональних мас.

Практичні заняття: тональний рисунок одягнутої фігури з даним освітленням виконати м'яким матеріалом; характеристика фактур і матеріалу одягу, характеристика натурщика, врахувати м'яке освітлення, образність, простір, повітряне середовище (формат 1/2 аркуша, вугілля).

(30 год.)

Тема 35. Оголена фігура в активному русі (сидяча, жива).

Практичні заняття: тонально-конструктивний рисунок з активним розбором планів. Вміння компонувати в листі активний рух (формат 1/2 аркуша).

Домашнє завдання: короткочасний рисунок фігури в активному русі (техніка за вибором).

(30 год.)

Самостійна робота:

- 1) Фігура людини в активному русі (одягнена).
(40 год.)
- 2) Копія двохфігурної композиції з рисунків великих майстрів.
(40 год.)

Іспит. Перегляд

4 курс

VIII семестр (90 год. + 57 год. самостійні)

Тема 36. Загальний курс навчання на VIII семестрі. Вивчення підготовчого рисунка, перенос рисунка в картину. Портрет людини та образність у рисунку (лекція).

Практичні заняття: начерки голови людини в різних поворотах (1/2 аркуша, олівець).

(6 год.)

Тема 37. Одягнута фігура в інтер'єрі (тематична).

Практичні заняття: вибрати місце для більш вдалого вирішення фігури, зробити декілька начерків і замальовок, виконати тональний рисунок вугіллям (формат 1 аркуш).

(24 год.)

Тема 38. Портрет з руками.

Практичні заняття: вибрати місце для портрета, зробити декілька замальовок, виконати тональний рисунок олівцем (формат 1 аркуш).

(24 год.)

Тема 39. Рисунок оголеної натури.

Практичні заняття: виконати тональний рисунок оголеної фігури з врахуванням характеру постаті (формат 1 аркуш, олівець).

(36 год.)

Самостійна робота:

- 1) виконати рисунок м'якими матеріалами двохфігурної постановки. (27 год.)
- 2) автопортрет на весь зріст (30 год.)

Державний іспит.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з предмету "рисунок"

Початковий (два бали). Студент на елементарному рівні демонструє знання з предмету. Вміє самостійно відтворювати об'єкт на площині, але працює нерегулярно.

Середній (три бали). Студент демонструє слабкий рівень знань з предмету, вміє користуватись засобами рисунка, але не володіє конструктивним мисленням.

Достатній (чотири бали). Студент володіє достатнім рівнем теоретичних знань з предмету, використовує їх у практичних роботах. Уміє аналізувати об'єкт, компонувати його на аркуші, має конструктивне мислення, може відтворити об'єкт цілісно.

Високий (п'ять балів). Студент володіє високим рівнем теоретичних знань з предмету і вміє користуватись ними на практиці. Уміє аналізувати об'єкт та відтворювати його на аркуші за законами лінійної та повітряної перспективи, конструктивно будувати та передавати об'єм тоном. Рисунки можуть використовуватись у методичних цілях.

Вимоги до практичної роботи:

1. Студент повинен користуватись засобами рисунка: точкою, лінією, тоном.
2. Компонувати об'єкт у площині аркуша.
3. "Ставити" предмети на предметну площину.
4. Аналізувати і виконувати лінійно-конструктивний рисунок об'єкту чи натюрморту за законами лінійної та повітряної перспективи.
5. Передавати тоном, користуючись штриховою, великі тональні відношення, об'єм, освітленість, простір.

2 курс, III семестр

1. Що вивчає предмет “рисунок”?
2. Що таке лінійна перспектива?
3. Які матеріали та інструменти використовують в рисунку?
4. Засоби рисунка: точка, лінія, тон.
5. Тон і його можливості.
6. Якими засобами передати об’єм об’єкта?
7. Лінія горизонту, точка сходження, точка зору.
8. Що таке лінійно-конструктивний рисунок?
9. Якими засобами передати простір в рисунку?
10. Світло, напівтінь, тінь власна, тінь падаюча, рефлекс.
11. Тон кольорових предметів.
12. Що таке форма, об’єм?
13. Що таке конструкція об’єкта?
14. Техніки рисунка.
15. До якого виду образотворчого мистецтва відноситься рисунок і чому?
16. Що таке лінійна та повітряна перспектива?
17. Що таке світлота в рисунку?
18. Основні правила роботи над гіпсовими моделями.
19. Послідовність роботи над рисунком натюрморту.
20. Яка залежність тону від повітряної перспективи?
21. Що таке начерк? Задачі начерку.
22. Що таке замальовка? Чим замальовка відрізняється від начерку?
23. Короткочасний рисунок і його задачі.
24. Обладнання, інструменти і матеріали рисунка та їх використання.
25. Пропорції предметів. Сприйняття пропорцій у рисунку.
26. Значення композиції в рисунку.
27. Задачі навчального рисунка.
28. Передача кольору предметів тоном.
29. Передача фактури предметів.
30. Використання опорних точок в роботі над рисунком.

3 курс, V семестр

1. Анатомічні характеристики черепа людини.
2. Конструкція черепа людини.
3. Як треба користуватися законами перспективи при конструктивній побудові черепа?
4. Якими опорними точками треба користуватися при побудові черепа?
5. Конструктивна побудова шиї.
6. Основні м’язи голови.
7. Перелічити м’язи обличчя.
8. Конструктивна побудова ока.
9. Структура вуха.
10. Конструктивна побудова носа.
11. Побудова губ.
12. Послідовність роботи над рисунком черепа.
13. Що таке осьова лінія? Вміння нею користуватися при побудові голови.
14. Яку роль відіграє тон в рисунку голови?
15. Як повітряна перспектива впливає на побудову голови?
16. Що треба враховувати при композиційному розміщенні голови на аркуші?
17. Яку роль відіграє освітленість при передачі матеріальності об’єкта?
18. Що означає поняття “від загального до часткового і від часткового до загального” при виконанні рисунка?
19. Послідовність тонального рішення при виконанні рисунка голови.
20. Що означає поняття “деталізації” та “узагальнення” форми?
21. Яку роль відіграють начерки для вивчення голови?
22. Задачі короткочасного рисунка голови.
23. Роль замальовки в роботі над натурою.
24. Роль самостійної роботи над рисунком голови людини.

4 курс, VIII семестр

1. Що таке академічний рисунок? Чому він є основою для академічного рисунка?
2. На яких законах ґрунтується академічний рисунок?

3. Що таке довгостроковий рисунок? В чому його особливості?
Послідовність виконання довгострокового рисунка.
4. Які задачі короткострокового рисунка?
5. Пояснити, як вести рисунок “від загального до часткового, від часткового до загального”.
6. Яку роль при побудові зображення на площині відіграє лінійна перспектива?
7. В якій залежності знаходиться лінія горизонту від кута зору?
8. Що таке точка сходу і як її знайти на лінії горизонту при зображенні об’єкта?
9. Що таке предметна площина?
10. Що таке картинна площина? Як вона пов’язана з предметною площиною?
11. Яке відношення має повітряна перспектива до плановості?
Охарактеризувати плани.
12. Які основні етапи виконання академічного рисунка? Їх послідовність.
13. Характерні особливості поетапного рисування в академічному рисунку.
14. Які задачі ставляться при побудові об’єкта на площині?
15. Яку роль при побудові об’єкта на площині відіграють: лінія горизонту, предметна площина, точки сходження?
16. Які задачі вирішуються при конструктивній побудові об’єкта і якими засобами?
17. Яку роль відіграє лінія горизонту при конструктивній побудові об’єкта?
18. Що таке середня лінія і як її отримати при рисуванні об’єкта?
Чим середня лінія відрізняється від осьової?
19. Що таке опорні точки, як їх знайти на об’єкті?
20. Яку роль відіграє середня лінія при побудові голови людини?
21. На яких анатомічних місцях знаходяться опорні точки?
Провести аналіз опорних точок.
22. Назвати всі кістки черепа людини.
23. Назвати м’язи голови і шиї. Назвати мімічні м’язи.
24. Назвати основні кістки та м’язи тулуба людини.
25. Які анатомічні деталі є опорними при конструктивній побудові тулуба людини?

26. Назвати всі осн овні кістки і суглоби верхніх і нижніх кінцівок людини.
27. В якій послідовності ведеться побудова постаті стоячої людини?
28. Назвати етапи лінійно-конструктивної побудови постаті людини.
29. Що таке положення “контрапосту” і як виявити центр ваги?
30. Тональне моделювання об’єму в рисунку. Як повітряна перспектива впливає на тональне рішення в рисунку?

Рекомендована література:

1. Барц А. О. наброски и зарисовки. – М., 1970.
2. Беда Г. В. Основы изобразительной грамоты. – М., 1989.
3. Кузин В. С. наброски и зарисовки. – М., 1982.
4. Ли Н. Основы ученого академического рисунка. – М., 2002.
5. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. – М., 2002.
6. Павлинов П. Я. Для тех, кто рисует. – М., 1965.
7. Павлов Г. М. Павлова В. Н. Пластическая анатомия. – М., 1967.
8. Рабинович М. Ц. Пластическая анатомия человека. – М., 1971.
9. Радлов Н. Э. Рисование с натуры. – Л. 1978.
10. Рисунок / Под ред. А. М. Серова. – М., 1975.
11. Ростовцев Н. Н. Учебный рисунок. – М., 1984.
12. Соловьев А., Смирнов Г., Алексеев С. Учебный рисунок. – М., 1953.
13. Соловьев С. А. Перспектива. – М., 1981.
14. Терентьев А. Е. Рисунок в педагогической практике учителя изобразительного искусства. – М., 1981.
15. Тихонов С. В., Демьянов В. Г., Подрезков В. Б. Рисунок. – М., 1983.
16. Учебный рисунок / Под ред. Королева В. А. – М., 1981.
17. Школа изобразительного искусства / Вып. 3/. – М., 1989.
18. Аксенов Ю. Г. Рисунок и живопись. – М., 1961.
19. Рисунок пером. – М., 1962.

Навчальне видання

РИСУНОК

Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації

Укладачі: О. І. Гнилицька, В. П. Єресько

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 1,39. Наклад 100 прим.

Видавництво “Фірма “ІНКОС”
14116, м. Київ, вул. Маршала Рибалка, 10/8;
Тел./факс: (044) 206-47-29, 206-47-21
E-mail: inkos@carrier.kiev.ua,
inkos@ln.kiev.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів видавничої
продукції № 2006 від 04.11.2004 р.